

Sygn. akt I ACa 994/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Zbigniew Cendrowski

Sędziowie: SA Edyta Jefimko (spr.)

SA Ewa Kaniok

Protokolant: asystent sędziego Grzegorz Sobczak

po rozpoznaniu w dniu 22 grudnia 2014r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa M. M.

przeciwko G. V. N. z siedzibą w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 13 marca 2014 r., sygn. akt I C 336/12

1. oddala apelację,

2. zasądza od M. M. na rzecz G. V. N. z siedzibą w W. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym,

3. przyznaje ze środków Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie na rzecz r.pr. J. K. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych, podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

I ACa 994/14

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 2 kwietnia 2012 r. przeciwko G. V. Niestandardyzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu w W. powód M. M. domagał się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego - nakazu zapłaty z dnia 23 listopada 2010 r. wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Warszawie , sygn. akt INc 293/10, któremu w dniu 28 lutego 2011 r. nadana została klauzula wykonalności. Jako podstawę faktyczną powództwa wskazano : uregulowanie w całości zadłużenia głównego, zgłoszono zarzut nieważności postępowania prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Warszawie pod sygn. akt INc 293/10 podnosząc, iż w tej sprawie doręczenie powodowi odpisu nakazu zapłaty nastąpiło pod niewłaściwy adres zamieszkania oraz podniesiono zarzut przedawnienia roszczenia.

Pozwany G. V. N. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 13 marca 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo, nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego, a także przyznał radcy prawnemu J. K. od Skarbu Państwa – Sądowi Okręgowemu w Warszawie kwotę 3600 zł. plus VAT, z tytułu wynagrodzenia za pełnienie funkcji pełnomocnika z urzędu.

Powyższy wyrok Sąd Okręgowy wydał na podstawie następujących ustaleń faktycznych i wniosków.

W dniu 31 marca 1999 r. M. M. zawarł z (...) ((...)) S.A. (...) (...), na podstawie której przyznany mu został kredyt w wysokości 34.000 zł ze spłatą w 60 ratach do dnia 31 marca 2004 r. Jednocześnie w § 4 pkt 5 tej umowy M. M. oświadczył, że w przypadku niespłacenia przez niego zobowiązań wynikających z umowy poddaje się egzekucji świadczeń pieniężnych nie przekraczających kwoty 80.000 zł, obejmujących kwotę długu wraz z odsetkami oraz koszty sądowe i wszelkie inne koszty i wydatki niezbędne do celowego dochodzenia praw (...) ((...)) S.A. (...) upoważnił (...) ((...)) S.A. do wystawienia bakowego tytułu egzekucyjnego do dnia 31 grudnia 2005 r. Wobec trudności ze spłatą kredytu M. M. w dniu 20 marca 2002 r. zwrócił się do Banku (...) S.A. (następcy prawnego (...)) z wnioskiem o zawarcie ugody w sprawie dalszej spłaty długu. Pismami z dnia 15 kwietnia 2004 r. oraz z dnia 5 sierpnia 2002 r. wnioski o zawarcie ugody zostały przez powoda ponowione. W odpowiedzi otrzymał z banku wypowiedzenie umowy kredytowej. Wobec zaprzestania przez M. M. dokonywania spłat (...) Bank (...) S.A. wystawił w dniu 9 września 2002 r. bankowy tytuł egzekucyjny, któremu Sąd Rejonowy dla Warszawy Mokotowa w Warszawie w dniu 16 października 2002 r. nadał klauzulę wykonalności w sprawie oznaczonej sygn. akt I Co 3538/02. Umową przelewu wierzytelności z dnia 9 września 2008 r. G. (...) N. w W. nabył od Banku (...) S.A. w W. wierzytelność wynikającą z zawartej między M. M., a (...) umowy kredytu. Na kwotę wierzytelności składały się: kwota 27 894,57 zł tytułem niespłaconej należności głównej oraz kwota 52.375,80 zł tytułem umownych odsetek skapitalizowanych na dzień 17 września 2008 r. Pismem z dnia 30 września 2008 r. Bank (...) S.A. zawiadomił powoda M. M. o dokonanej umowie przelewu wierzytelności z tytułu kredytu. W dniu 18 lutego 2009 r. G. V. N. skierował do M. M. przedprocesowe wezwanie do zapłaty kwoty 80.270,37 zł., które ponowił w dniu 31 sierpnia 2010 r. Następnie G. V. N. skierował w dniu 29 października 2010 r. do Sądu Okręgowego w Warszawie pozew przeciwko M. M. o zapłatę kwoty 80.270,37 zł. W dniu 23 listopada 2010 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie oznaczonej sygnaturą akt INc 293/10 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, zobowiązując M. M., aby zapłacił G. V. N. u z siedzibą w W. reprezentowanemu przez (...) Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółkę Akcyjną z (...) w W. kwotę 80.270,37 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 27.894,57 zł od dnia 18 września 2008 r. do dnia zapłaty, od kwoty 52.375,80 zł od dnia 29 października 2010 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 4621 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Postanowieniem z dnia 28 lutego 2011 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie oznaczonej sygn. akt INc 293/10 nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty wydanemu przez Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w dniu 23 listopada 2010 r. w całości. Na wniosek pozwanego jako wierzyciela na podstawie tego tytułu wykonawczego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku w dniu 24 lutego 2012 r. wszczął egzekucję przeciwko dłużnikowi M. M. .

Sąd Okręgowy oddalił powództwo, uznając je w całości za bezzasadne.

Podstawę prawną dochodzonego roszczenia stanowił art. 840 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.. Na powódzie spoczywał ciężar udowodnienia przesłanek wynikających z dyspozycji tego przepisu, czego nie uczynił. Skoro twierdził, że dokonał spłaty ciążącego na nim zobowiązania, to powinien na tę okoliczność przedstawić dowody zapłaty. Twierdzeniom powoda o rzekomej spłacie kredytu zaprzeczają jednak już sama treść jego pism kierowanych do banku w dniach 20 marca 2002 r. i 15 kwietnia 2002 r., zawierających wnioski o zawarcie ugody. Propozycja M. M. co do rozłożenia długu na 24 raty sugeruje, iż kredyt nie został spłacony, a do spłaty została jeszcze spora kwota. Powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności nie może prowadzić do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy oznaczonej sygnaturą akt INc 293/10 i nie może podważać treści wydanego w tej sprawie nakazu zapłaty. Ponadto nakaz zapłaty został wydany w dniu 23 listopada 2010 r., a zatem termin przedawnienia dla tego roszczenia,

który zgodnie z treścią art. 125§1 k.c. wynosi 10 lat, jeszcze nie upłynął. Natomiast zarzuty dotyczące ewentualnego przedawnienia roszczenia przed wytoczeniem sprawy sygn. akt INc 293/10 są niedopuszczalne w postępowaniu o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go co do punktu pierwszego na podstawie zarzutu naruszenia prawa procesowego, poprzez błędne ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę orzeczenia i nierozpoznanie istoty sprawy – przez:

- a) nieważność postępowania poprzez pozbawienie powoda możliwości obrony swych praw w postępowaniach w 2002 r. i w 2010 r.;
- b) pominięcie okoliczności wskazujących na spłatę przez powoda należności głównej z tytułu zaciągniętego kredytu bankowego;
- c) nieuwzględnienie zgłoszonego zarzutu przedawnienia z powodu pominięcia wydanego wcześniej w tej samej sprawie bankowego tytułu egzekucyjnego oraz stanu prawnego i faktycznego poprzedzającego wydanie nakazu zapłaty w sprawie o sygn. akt I Nc 293/10, w której powód został pozbawiony udziału bez swojej winy;
- d) oddalenie wniosków dowodowych powoda w zakresie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości oraz przedstawienia przez pozwanego udokumentowanego stanu zadłużenia stanowiącego podstawę wydanego przeciwko powodowi nakazu zapłaty w postępowaniu, w którym dłużnik został pozbawiony udziału;
- e) brak zajęcia w treści uzasadnienia stanowiska wobec podniesionego zarzutu nieważności postępowania.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Nietrafny jest przede wszystkim zarzut nieważności postępowania. Na gruncie Kodeksu postępowania cywilnego nieważność postępowania ma charakter względny, bowiem jej stwierdzenie musi znaleźć odzwierciedlenie w odpowiednim orzeczeniu. Kodeks nie posługuje się pojęciem nieważności orzeczenia, a odnosi to pojęcie do postępowania, w którym orzeczenie zapadło. Przyczyny nieważności postępowania są taksatywnie wyliczone w art. 379 k.p.c., art.1099 k.p.c. i art.1113 k.p.c.. Nie mamy więc do czynienia ani z nieważnością postępowania, ani z nieważnością wyroku - z mocy samego prawa (nieważnością bezwzględną). Oznacza to, że wyrok (lub inne orzeczenie) zapadły w postępowaniu dotkniętym nieważnością w razie uprawomocnienia się wywołuje skutki prawne, jak każdy inny istniejący wyrok (orzeczenie) sądu. Skoro orzeczenia wydane w postępowaniach , toczących się pod sygn. akt ICo 3538/02 i sygn. akt INc 293/10 nie zostały zaskarżone , to wywołują one skutki prawne , nawet jeżeli występowały w tych postępowaniach uchybienia procesowe, które w przypadku zaskarżenia tych orzeczeń mogłyby zostać uznane za przyczyny nieważności postępowania. Natomiast w postępowaniu zakończonym zaskarżonym wyrokiem nie wystąpiły żadne okoliczności, (nie twierdzi tego zresztą sam apelujący), które uzasadniałyby podniesienie zarzutu nieważności tego postępowania (postępowania o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności).

Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie. Powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego (art. 840 k.p.c.) umożliwia dłużnikowi merytoryczną obronę przed egzekucją, a kognicją sądu w tym postępowaniu nie są objęte zarzuty formalne związane z nadaniem tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności; zarzuty takie mogą być podnoszone w postępowaniu o nadanie tytułowi egzekucyjnemu

klauzuli wykonalności, w drodze - zażalenia (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1985 r., III CZP 14/85, OSNCP 1985/12/ 192 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2007 r., III CSK 416/06, LEX nr 269807).

W doktrynie i judykaturze do zdarzeń powodujących wygaśnięcie zobowiązania zalicza się: wykonanie zobowiązania, zrzeczenie się roszczenia przez wierzyciela, potrącenie, świadczenie w miejsce wypełnienia, odnowienie, wydanie wyroku, który zapadł na korzyść jednego z dłużników solidarnych, jeżeli uwzględnia zarzuty, które są wszystkim dłużnikom solidarnym wspólne, zmianę wierzyciela, zmianę stosunków, z powodu których zobowiązanie albo obowiązek gaśnie lub ulega ograniczeniu, zmianę wierzyciela, dokonanie świadczenia przez dłużnika po wszczęciu egzekucji, ziszczenie się warunku rozwiązującego, odnowienie zobowiązania, dobrowolne zwolnienie dłużnika od długu lub rozwiązanie ugody. Przedawnienie w większości wypowiedzi jest uważane za zdarzenie powodujące wygaśnięcie zobowiązania, w niektórych jest zaś traktowane jako niemożność egzekwowania. Do zdarzeń powodujących niemożliwość egzekwowania należą m.in.: odroczenie uiszczenia świadczenia, rozłożenie na raty dochodzonej należności, niemożliwość świadczenia o charakterze przemijającym i wykonanie prawa zatrzymania .

Apelujący twierdził, iż dokonał spłaty długu, jeszcze przed wydaniem nakazu zapłaty. Sąd rozpoznający powództwo opozycyjne jest bezwzględnie związany wyrokiem wydanym w sprawie między wierzycielem a dłużnikiem co do ustalonego w sentencji obowiązku świadczenia. Nakaz zapłaty, przeciwko któremu nie wniesiono skutecznie zarzutów ma skutki prawomocnego wyroku (art. 494 § 2 k.p.c.). Przy orzekaniu na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., gdy tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu – uwzględnia się wyłącznie zdarzenia, które nastąpiły po wydaniu tego wyroku, a ściślej, po zamknięciu rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.). W konsekwencji, Sąd rozpoznający powództwo opozycyjne, nie wzrusza ustaleń stojących za prawomocnym orzeczeniem ani nie wydaje odmiennego rozstrzygnięcia co do roszczenia procesowego istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy. Z chwilą uprawomocnienia się wyroku dochodzi do prekluzji materiału faktycznego sprawy, w której został on wydany. Oznacza to, że jeżeli określone okoliczności i oparte na nich zarzuty lub wypływające z nich wnioski istniały i dały się sformułować w chwili zamknięcia rozprawy, lecz strona skutecznie ich nie podniosła lub nie przytoczyła, w związku z czym nie zostały spożytkowane przez Sąd przy wydawaniu wyroku, podlegają prekluzji, czyli wykluczającemu działaniu prawomocności. Prekluzyjny skutek prawomocności oraz powagi rzeczy osądzonej jest niezależny od tego, czy strona ponosi winę w zaniechaniu przytoczenia określonych okoliczności lub podniesienia właściwych zarzutów. Oparcie powództwa przeciwegzekucyjnego na zarzucie spełnienia świadczenia (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.) jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy zarzut ten - ze względu na ustanowiony ustawą zakaz - nie mógł być rozpoznany w sprawie, w której wydano tytuł egzekucyjny (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., III CZP 16/12, OSNC 2012/11/129 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 marca 2014 r., I ACa 1255/13, LEX nr 1451719).

Ponieważ, co wynika już z treści twierdzeń powoda - okoliczności faktyczne i oparte na nich zarzuty (zarzuty spełnienia świadczenia i przedawnienia) istniały i dały się sformułować (przepisy proceduralne nie stanowiły przeszkody do ich zgłoszenia) w chwili wydania nakazu zapłaty, lecz M. M. ich podniósł, w związku z czym nie zostały uwzględnione przez Sąd w postępowaniu nakazowym, obecnie nie mogą stanowić podstaw powództwa opozycyjnego. Dlatego zasadnie Sąd Okręgowy oddalił wnioski dowodowe powoda, w tym wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, uznając przeprowadzenie postępowania dowodowego za niecelowe. Jak bowiem stanowi art. 217 § 3 k.p.c. Sąd pomija twierdzenia i dowody, jeżeli są powoływane jedynie dla zwłoki lub okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione.

Zgodnie z treścią art. 125 § 1 k.p.c. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu .Określony w art. 125 § 1 k.c. dziesięcioletni termin przedawnienia ma zastosowanie do stwierdzonych wyrokiem roszczeń o odsetki za opóźnienie wymagalnych w chwili uprawomocnienia się wyroku. Trzyletniemu przedawnieniu ulegają stwierdzone wyrokiem roszczenia o odsetki za opóźnienie należne i wymagalne po dniu uprawomocnienia się wyroku (por. wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 15 stycznia 2014 r., I CSK 197/13, OSNC 2014/10/1060). Przepis art. 125 § 1 k.c. nie wskazuje początku biegu przewidzianego w nim terminu przedawnienia, poprzestając na wskazaniu kategorii roszczeń, których ono dotyczy. W tym zakresie należy więc sięgnąć do art. 124 § 2 k.c., który jako początek biegu takiego terminu wskazuje zakończenie postępowania. W przypadku roszczeń zasądzonych prawomocnym orzeczeniem jest bezsporne, że zdarzeniem wyznaczającym początek biegu terminu przedawnienia przewidzianego w art. 125 § 1 k.c. jest uprawomocnienie się orzeczenia. Pomiędzy uprawomocnieniem się nakazu zapłaty z dnia 23 listopada 2010 r., a datą wszczęcia postępowania egzekucyjnego - 24 lutego 2012 r. (co skutkowało zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. przerwaniem biegu przedawnienia) nie upłynął termin zarówno 10 , jak i 3 lat. Z uwagi na powyższe zarzut przedawnienia nie jest zasadny.

Natomiast podnoszone w toku postępowania przez skarżącego zarzuty , dotyczące jego trudnej sytuacji materialnej i życiowej, nie mogły stanowić podstawy do uwzględnienia powództwa opozycyjnego. Art. 5 k.c. nie może stanowić samodzielnej podstawy powództwa, w tym powództwa opozycyjnego, co oznacza, że bezpośrednio na jego podstawie nie można oprzeć żądań. Podstawę taką stanowią inne przepisy prawne, których przesłanki zostały spełnione w związku z zaistnieniem nadużycia prawa. W przypadku powództwa opozycyjnego podstawą tą jest art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z 27 stycznia 1999 r., sygn. akt II CKN 151/98, OSNC 1999/7-8/134 i z dnia 5 czerwca 2002 r., II CKN 943/00 LEX nr 521921).

Dla rozstrzygnięcia sporu nie ma także znaczenia fakt istnienia , jeszcze przed wydaniem nakazu zapłaty, bankowego tytułu egzekucyjnego. Prawo wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych stanowi przywilej banków, polegający na ułatwieniu dochodzenia wierzytelności wynikających z czynności bankowych. Takiego przywileju ustawodawca nie nadał funduszom sekurytyzacyjnym, które są z reguły nabywcami wierzytelności banków. Nabycie wierzytelności banku nie uprawnia ich zatem do wystawienia sekurytyzacyjnego tytułu egzekucyjnego, jak też nie mogą uzyskać klauzuli wykonalności na swoją rzecz, powołując się na nabycie wierzytelności objętej tytułem wykonawczym wydanym na rzecz banku. W konsekwencji, fundusz sekurytyzacyjny, będący nabywcą wierzytelności banku, musi dochodzić tej wierzytelności przed sądem, a wyciągi z ksiąg rachunkowych funduszu mogą stanowić podstawę wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2009 r., III CZP 65/09, OSNC 2010/4/51). Sytuacja w której mogą w obrocie prawnym funkcjonować dwa tytuły wykonawcze dotyczące tej samej wierzytelności nie jest prawidłowa, jednak negatywnym skutkiem takiego stanu rzeczy zapobiega żądanie - na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. - pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego, któremu nadano klauzulę wykonalności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego e Białymstoku z dnia 9 kwietnia 2014 r., I ACa 897/13, LEX nr 1455539

Uznając apelację za bezzasadną Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§ 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 108§ 1 k.p.c., i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt. 2 oraz § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu , zasądzając od powoda na rzecz strony pozwanej tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego kwotę 2 700 zł. Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zastosowania wobec apelującego art. 102 k.p.c. Przepis ten stanowi , iż w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Do kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych" należą okoliczności zarówno związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zalicza się np. charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, do drugich - sytuację majątkową i życiową strony. Podkreślić należy, że fakt, iż strona została zwolniona od kosztów sądowych, nie prowadzi automatycznie do oceny, iż zachodzi „wypadek szczególnie uzasadniony" w rozumieniu art. 102 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2012 r., III CZ 70/12, Lex nr 1232787). Strona przegrywająca proces przed Sądem I instancji, decydując się na wniesienie apelacji, musi liczyć się z możliwością jej oddalenia i związanym z tym obowiązkiem zwrotu przeciwnikowi kosztów poniesionych w postępowaniu apelacyjnym. Decyzję taką powinna podjąć z uwzględnieniem wyników postępowania

przed Sądem pierwszej instancji, które pozwoliły zweryfikować słuszność zajmowanego w pozwie stanowiska. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przekonanie strony o zasadności zajmowanego stanowiska, które może przemawiać za nieobciążaniem jej kosztami przegranego procesu przed Sądem I instancji, przestaje być aktualne w postępowaniu apelacyjnym (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 30 marca 2012 r., III CZ 13/12, Lex nr 1164738, z dnia 15 czerwca 2011 r., V CZ 24/11, Lex nr 898277.; z dnia 5 października 2011 r., IV CZ 48/11, nie publ.).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym rozstrzygnięto w oparciu o przepis art. 22³ ust. 1 ustawy o radcach prawnych z dnia 6 lipca 1982 r. w zw. z § 15 i 16 oraz . § 12 ust. 1 pkt. 2 i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu